

Robert Pysz

rpysz@ath.bielsko.pl

Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej

CZYTELNICTWO E-BOOKÓW WŚRÓD STUDENTÓW KIERUNKÓW HUMANISTYCZNO-SPOŁECZNYCH. KOMUNIKAT Z BADAŃ PILOTAŻOWYCH

Wprowadzenie

W 2011 r. na łamach „Forum Akademickiego” ukazał się artykuł Marka Misiaka pt. *Czytelnictwo*, w którym autor przytacza słowa Iwony Haberny z Wydawnictwa Literackiego:

Student jest potencjalnym klientem na e-booka. Bez problemu porusza się w sieci, więc jeżeli czegoś potrzebuje, a coś można ściągnąć z Internetu, to natychmiast to zrobi. O kilka złotych niższa cena jest dla niego argumentem. Na razie e-booki nie dominują na rynku, ale pionierami w tej sferze są właśnie studenci. Przerzucenie się z papieru zwykłego na elektroniczny nie jest dla nich problemem. (Misiak, 2011: część *Słuchamy i patrzymy*)

Z kolei Łukasz Gołębiowski, autor głośnej *Śmierci książki. No future book* (2008), popularyzował kilka lat temu koncepcję szerokopasmowej kultury, która

[...] zasadza się na przekonaniu, że czytelnik [e-booków – R.P.] będzie dobrem ogólnodostępnym, niczym dzisiaj telefon komórkowy. Taka wszechobecność pozwoliłaby na uruchomienie strumienia usług związanych z dostarczaniem kultury, najprawdopodobniej sprzedawanej

w abonamentowych pakietach, jak minuty do wykorzystania w sieci komórkowej¹. (Gołębiowski, 2009, s. 9)

Hipotezy te (dość entuzjastyczne) nie znajdują, jak dotychczas, przekonującego odzwierciedlenia w badaniach – np. analizująca e-czytelnicstwo polskich studentów Beata Stachowiak wprost konkluduje: „Wyniki badań wskazują, iż mimo powiększającej się oferty zainteresowanie [studentów – R.P.] e-czytelnictwem maleje” (Stachowiak, 2013, s. 27). Przyglądając się zjawisku z szerszej perspektywy społecznej, można stwierdzić, że wyniki e-czytelnictwa ogółu Polaków są jeszcze słabsze, bowiem legalne czy „nieformalne” pobieranie tekstów z zasobów internetowych stanowi łącznie raptem od 1 do 3% ogólnej liczby czytanych w naszym kraju rokrocznie książek (zob. wykres 1)².

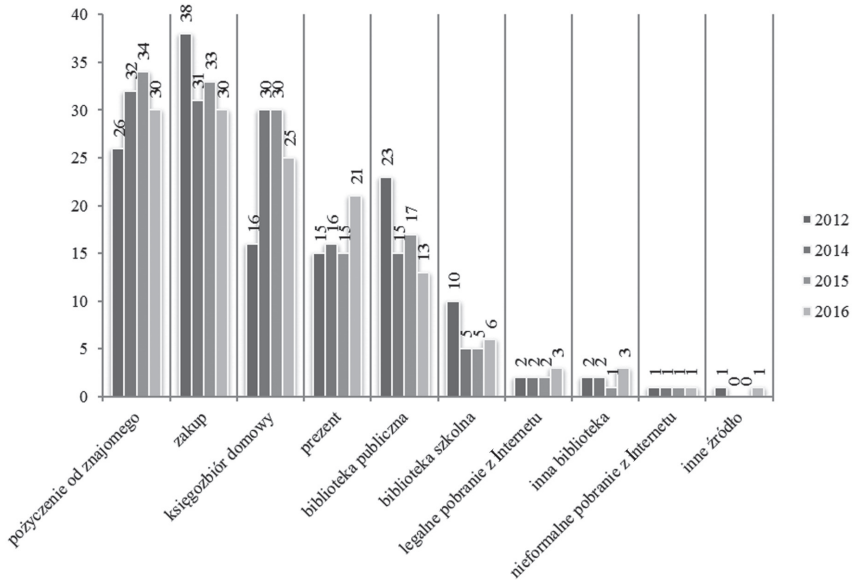
Jak na razie na dynamikę czytelnictwa nie mają znaczącego wpływu również nowe technologie (np. e-papier), po których już od dawna spodziewano się wyparcia tradycyjnych metod wydawniczych. Postęp w digitalizacji dziedzictwa druku ani tym bardziej upowszechnianie się zaawansowanych technologicznie urządzeń do jego wygodnego użytkowania (czytniki e-booków lub przystosowane w tym celu tablety) nie przynoszą spektakularnych efektów³. Dodatkowym czynnikiem spowalniającym ten proces może być także ekonomiczny wymiar rynku książki elektronicznej, ponieważ w Polsce niewielka różnica w cenie książki w wersji drukowanej i w wersji cyfrowej nie jest skutecznym zachętą do jej zakupu⁴.

¹ Obecnie dostęp do e-booków w systemie abonamentowym oferowany jest już np. przez serwisy Legimi.pl czy Storytel.pl.

² Choć zapewne należałoby wziąć pod uwagę realną liczbę ściągniętych z Internetu plików z tekstami literackimi, bo deklarowany w przytaczanych badaniach TNS odsetek „nieformalnych” pobrań wydaje się mocno zaniżony.

³ Roman Chymkowski, analizując badania społecznego zasięgu książki w Polsce, przeprowadzone w 2010 r. przez Pracownię Badań Czytelnictwa Biblioteki Narodowej we współpracy z TNS OBOP, podkreślał, iż „[...] kryterium trzech stron czy ekranów obnaża również mit modernizacji utożsamianej z informatyzacją. 33% internautów czyta jedynie krótsze teksty” (Chymkowski, 2010).

⁴ Warto podkreślić, że obniżona stawka podatku VAT (5%) dotyczy, oprócz publikacji drukowanych, także tych cyfrowych, ale jedynie udostępnianych na nośniku materialnym (np. płyta CD); w przypadku pobierania plików z e-książkami z Internetu lub w systemie streamingu – obowiązuje stawka podstawowa, czyli 23%.

Wykres 1.

Źródła książek czytanych przez Polaków w latach 2012–2016 (dane w proc.).

Źródło: TNS dla Biblioteki Narodowej 2012–2016⁵.

Metodologiczne podstawy badań

Celem przeprowadzonych przez autora niniejszego artykułu w latach 2014–2016 badań pilotażowych było określenie struktury i funkcjonalności zjawiska społeczno-kulturowego, jakim jest czytelnictwo e-booków wśród studentów kierunków humanistyczno-społecznych, a także – w drugiej kolejności – określenie najnowszych tendencji, jakim podlega ten proces.

Na wybór badanej populacji wpływ miały następujące czynniki:

- 1) okres studiów odznacza się intensyfikacją doświadczeń czytelniczych, nie tylko w wymiarze przyswajania wiedzy akademickiej (teoretycznej), ale także aktywnego poszukiwania nowych doświadczeń lekturowych o charakterze artystycznym czy stosowanym (użytkowym);

⁵ Wykres pochodzi z raportu Pracowni Badań Czytelnictwa Biblioteki Narodowej pt. *Stan czytelnictwa w Polsce w 2016 roku* (Chymkowski, Kopeć, Koryś, Zasacka, 2017, s. 11). Badanie zrealizowano na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie 3149 respondentów w wieku co najmniej 15 lat.

- 2) studenci kierunków humanistyczno-społecznych postrzegani są w powszechnej opinii jako grupa chętniej i częściej niż ich rówieśnicy sięgająca po źródło kultury, jakim jest książka⁶;
- 3) pokolenie zwane cyfrowymi tubylcami (*digital natives*)⁷ chętnie faworyzuje tzw. nowe media wśród innych form komunikacji społecznej, jednakże osoby wybierające wyższe wykształcenie humanistyczno-społeczne z reguły oceniane są jako mniej biegłe w użytkowaniu nowych technologii, a przez to mniej chętne do ich regularnego wykorzystania.

Kwestionariusz ankiety sondażowej zdeterminowany został przez następujące pytania badawcze:

- 1) Jaki jest społeczny zasięg e-książek wśród wytypowanej grupy respondentów, czym jest warunkowany?
- 2) Jakie są preferencje i motywacje doboru lektur w spontanicznym e-czytaniu studentów?
- 3) Jak studenci kierunków humanistyczno-społecznych radzą sobie z rozwiązaniami technologicznymi umożliwiającymi czytanie z ekranu?

Badania pilotażowe miały na celu również weryfikację narzędzia diagnostycznego.

Ankietyzację przeprowadzono na Wydziale Humanistyczno-Społecznym Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej⁸. Wzięły w niej udział grupy studentów reprezentujących wszystkie rodzaje studiów stacjonarnych oraz wszystkie kierunki prowadzone na wydziale, tj. studia pierwszego stopnia licencjackie i studia drugiego stopnia magisterskie na kierunkach: pedagogika, filologia polska oraz filologia (specjalności: filologia angielska, filologia hiszpańska i filologia słowiańska). Grupy studentów z poszczególnych kierunków zostały dobrane losowo, w sposób reprezentatywny ilościowo dla wydziału:

⁶ „Kultura książki to podzbiór praktyk składających się na kulturę pisma – takich, które po prostu wiążą się z książkami (a nie np. prasą czy korzystaniem z internetu). Są to wszelkie praktyki związane z czytaniem książek, wymianianiem wiedzy o nich, zachęcaniem do czytania, a także zdobywaniem, wymianianiem i gromadzeniem samych książek”. (Chymkowski i in., 2017, s. 5)

⁷ Marc Prensky określał w ten sposób pokolenie ludzi urodzonych po 1985 r., którzy dorastali i wychowywali się w erze cyfrowej, ludzi, dla których ekrany telewizorów i komputerów stały się naturalnym środowiskiem do życia.

⁸ Akademia Techniczno-Humanistyczna ma status uczelni regionalnej, w całości ulokowanej w Bielsku-Białej – mieście liczącym ponad 170 tysięcy mieszkańców. Na Wydziale Humanistyczno-Społecznym studiuje w trybie stacjonarnym średnio 800 studentów, z czego ponad połowa to mieszkańcy okolicznych małych miast i wsi.

liczba studentów pedagogiki stanowiła 40% ogółu respondentów, filologii polskiej – 7%, filologii obcych – 53%; około 85% wszystkich badanych stanowiły kobiety, co wynika ze specyfiki tych studiów.

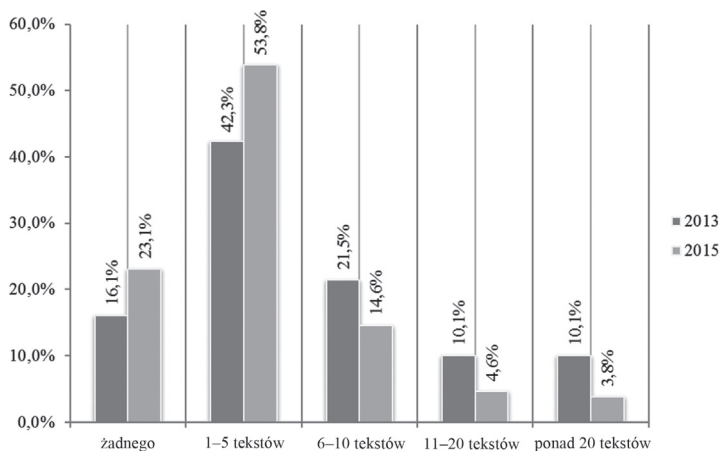
Badania przeprowadzono dwukrotnie. W pierwszych tygodniach roku 2014 wykonano ankietyzację 149 studentów (N = 149) za rok 2013, natomiast w pierwszych tygodniach roku 2016 – ankietyzację 130 studentów (N = 130) za rok 2015. Badanie przeprowadzono metodą sondażu diagnostycznego, techniką ankietową.

Na potrzeby ankiety przyjęto następującą definicję e-booka, z którą przed wypełnieniem druku zapoznał się każdy respondent: „e-book (e-książka) – publikacja udostępniana czytelnikom (płatnie bądź bezpłatnie) w formie pliku cyfrowego przeznaczony do odczytania na urządzeniu elektronicznym przy pomocy odpowiedniego oprogramowania; wydawnictwo zwarte (większy utwór literacki lub zbiór mniejszych form, praca naukowa, podręcznik, poradnik, encyklopedia, słownik, album, atlas) lub jego fragment”. Definicja ta w założeniu autora badań ma charakter syntetyzujący i regulujący, i choć arbitralnie narzuca ramy względnie nowego pojęcia „e-book”, ogranicza jednak równocześnie niejasności dostrzegalne w powszechnej praktyce językowej.

Przeprowadzony sondaż dostarczył danych liczbowych, które zostały zwiualizowane na poniższych wykresach. W związku z istotną różnorodnością liczebną grup studentów reprezentujących poszczególne kierunki studiów zastosowano – dla większej czytelności – wskaźniki procentowe.

Analiza i interpretacja wyników

Wbrew optymistycznym opiniom wydawców poziom czytelnictwa „elektronicznego” nadal sytuuje się na raczej niskim poziomie, trudno też wskazać jednoznaczny trend w zjawisku (zob. wykres 2). Najwięcej respondentów wskazało odpowiedzi: „nie przeczytałem żadnego e-booka” (2013 – 16,1%; 2015 – 23,1%), „przeczytałem 1–5 tekstów” (2013 – 42,3%; 2015 – 53,8%) bądź „przeczytałem 6–10 tekstów” (2013 – 21,5%; 2015 – 14,6%). Co ciekawe, tylko w dwóch pierwszych przedziałach przyjętych w pytaniu widoczna jest wyraźna tendencja wzrostowa – w drugim przypadku w ciągu dwóch lat o 11,5%; w pozostałych trzech odnotowano spadek w deklaracjach. Gdyby prawidłowość ta utrzymała się w kolejnych badaniach interwałowych, mogłoby to sugerować powrót z czasem do okazjonalnego jedynie czytania tekstów cyfrowych.

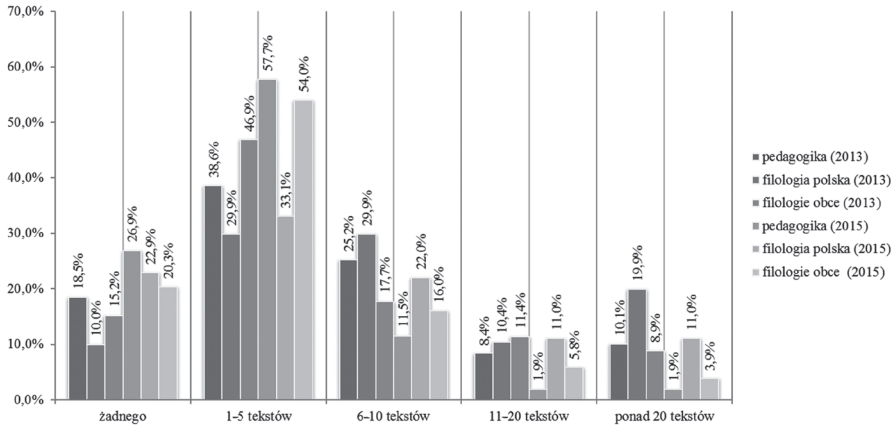
Wykres 2.

Liczba e-booków przeczytanych ogółem przez studentów wydziału.

Źródło: badania własne.

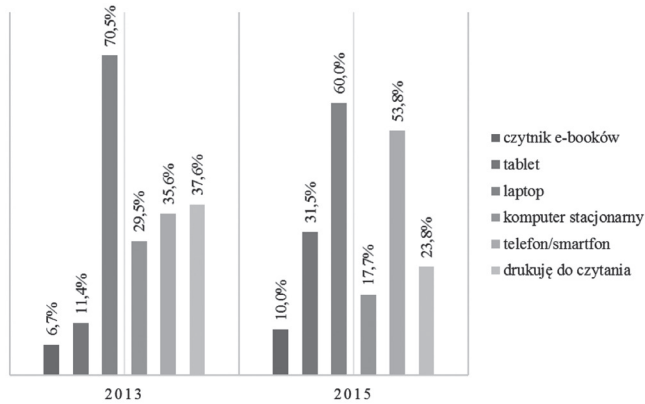
Pytanie o liczbę przeczytanych tekstów okazało się jednym z nielicznych w całym badaniu, które dostarczyło zróżnicowanych wyników dla poszczególnych grup studentów (zob. wykres 3). Statystyczne zainteresowania studentów e-lekturą pokrywają się zasadniczo z podjętym kierunkiem studiów. I tak:

- studenci filologii polskiej stanowią najmniejszy odsetek w przedziałach: „nie przeczytałem żadnego e-booka” (2013 – 10%; 2015 – 22,9%) oraz „przeczytałem 1–5 tekstów” (2013 – 29,9%; 2015 – 33,1%); w tej grupie można zaobserwować także najniższy trend do czytania okazjonalnego (w przedziale „przeczytałem 1–5 tekstów” przyrost w ciągu dwóch lat zaledwie o 3,2%); są jednocześnie zdecydowanymi liderami w przedziale „ponad 20 tekstów”;
- najslabiej z kolei w e-czytelnictwie wypadają studenci pedagogiki, którzy w roku 2013 w 57,1%, a w roku 2015 aż w 84,6% nie przeczytali żadnego lub przeczytali tylko do 5 tekstów; zaledwie niecałe 2% w 2015 r. zadeklarowało przeczytanie ponad 20 e-booków.

Wykres 3.

Liczba e-booków przeczytanych przez studentów poszczególnych kierunków na wydziale.
Źródło: badania własne.

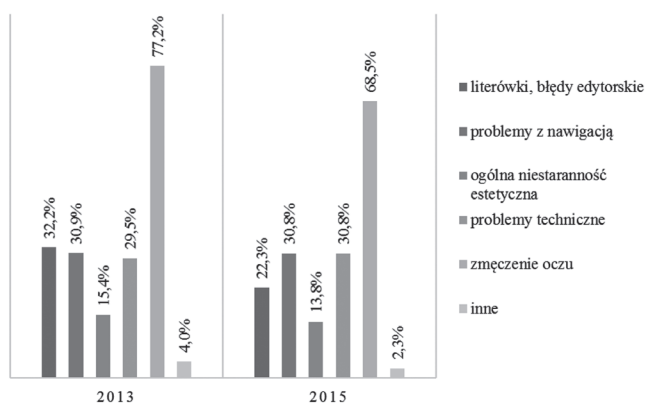
Wykres 4.

Popularność urządzeń do czytania e-booków wśród studentów wydziału.
Źródło: badania własne.

Pytanie o narzędzie wykorzystywane do e-lektury (zob. wykres 4)⁹ wskazało, że podstawowym pozostaje komputer typu laptop (2013 – 70,5%; 2015 – 60%). Studenci chętnie sięgają także po tablety (2013 – 11,4%; 2015 – 31,5%) i komputery stacjonarne (2013 – 29,5%; 2015 – 17,7%), choć w tych

⁹ Respondenci mieli możliwość wskazania trzech urządzeń.

przypadkach wartości deklarowane nie są już tak stałe. Pewnym zaskoczeniem może być fakt, że w ciągu dwóch lat znacząco (o 18,2%) wzrosła liczba użytkowników smartfonów jako czytników tekstów elektronicznych – niewielki ekran (średnio 4,5–5,5 cala), choć obecnie wysokiej jakości technicznej, wydaje się wyjątkowo nieergonomiczny, zwłaszcza w przypadku czytania dłuższych tekstów¹⁰. Dodatkowych kontrargumentów dostarczyli sami badani (zob. wykres 5), bowiem aż 77,2% badanych w 2013 r. i 68,5% w 2015 r. wytypowało zmęczenie oczu jako jeden z podstawowych powodów dyskomfortu czytania z ekranu¹¹.

Wykres 5.

Problemy utrudniające czytanie tekstów cyfrowych.

Źródło: badania własne.

Tendencja spadkowa (zob. wykres 4) zaznaczyła się w praktyce drukowania tekstów cyfrowych do postaci wydruku na papierze (2013 – 37,6%; 2015 – 23,8%), choć należy uznać, że i tak jest ona relatywnie częsta w kontekście współczesnych możliwości technicznych i ekonomicznych. Czynnikiem powstrzymującym ten kierunek mogą być przyzwyczajenia, bowiem jako inne (niewymienione w pytaniu) przyczyny unikania lektury z ekranu respondenci wskazywali następujące: „nie lubię czytać z komputera”, „brak możliwości

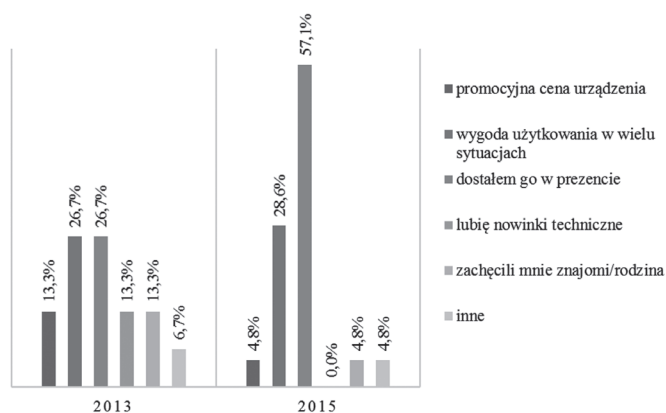
¹⁰ Czynnikiem decydującym w tym przypadku może być wzrost liczby użytkowników zaawansowanych technologicznie smartfonów, co wynika z określonej polityki sprzedaży usług prowadzonej przez operatorów sieci komórkowych.

¹¹ Respondenci mieli możliwość wskazania trzech powodów.

zaginania rogów i zaznaczania ołówkiem”, „nie pachną książką :)”, „książka e-book nie jest namacalna”, „trudność kartkowania” (pisownia oryginalna).

Nie widać istotnych różnic pomiędzy studentami poszczególnych kierunków studiów przy użytkowaniu wskazanych urządzeń, choć przyszli pedagodzy znów stanowią grupę najmniej otwartą, w tym wypadku technologicznie, na czytniki e-book (w obu badaniach tylko po jednej osobie z tej grupy wskazało na korzystanie z tego urządzenia).

Badania pokazały, że choć nadal zdecydowana większość pytanym nie dysponuje czytnikiem e-booków, ani nie ma nawet stałego, swobodnego dostępu do niego (2013 – 89,8%; 2015 – aż 81,9%), to w ciągu dwóch lat trend nabywania go był wznoszący i w 2015 r. mógł z z takiego urządzenia korzystać niemal co piąty badany (2013 – 10,2%; 2015 – 18,1%). Jednak zestawiając te dane z danymi z wykresu 4, warto podkreślić, że niektórzy posiadacze czytników wykorzystują je incydentalnie lub nie używają ich wcale, decydując się na inne rozwiązania techniczne. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być fakt, że urządzenie często było prezentem (zob. wykres 6: 2013 – 26,7%; 2015 – aż 57,1%). Na tym tle nie dziwią zatem deklaracje znikomego wręcz zainteresowania zakupem czytnika – w roku 2013 zdecydowanych na to było zaledwie 0,8% respondentów, a dwa lata później 1,8%. W 2013 r. 78,6% respondentów deklarowało, że nie planuje takiego zakupu w najbliższej przyszłości, a w 2015 r. – 78,2%; w obu badaniach 20% deklarowało niezdecydowanie.

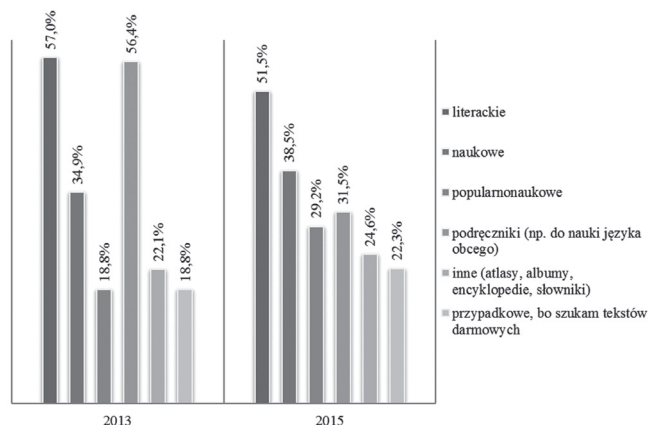

Wykres 6.

Przyczyny zakupu czytnika e-booków.

Źródło: badania własne.

W przypadku kryteriów wyboru tekstów cyfrowych przez studentów zwrócono uwagę na dwa typy kluczowych czynników: merytoryczne i ekonomiczne; mają one wpływ zarówno na decyzje lekturowe, jak i zakupowe badanych. Wykres 6¹² dowodzi, że badani preferują teksty literackie¹³ (2013 – 57%; 2015 – 51,5%) oraz naukowe (2013 – 34,9%; 2015 – 38,5%); ostatnie, stosunkowo wysokie wartości, mogą wynikać oczywiście z obowiązków studenckich. Ważne okazują się także podręczniki, choć regres w ciągu dwóch lat jest nieco zastanawiający (2013 – 56,4%; 2015 – 31,5%). Najwyższą względną zmianę procentową *in plus* odnotowały z kolei teksty popularnonaukowe (2013 – 18,8%; 2015 – 29,2%). Czynnik ekonomiczny nie zdominował pobudek merytorycznych, aczkolwiek co piąty badany (2013 – 18,8%; 2015 – 22,3%) zdawał się w wyborze lektury na przypadek, szukając tekstów bezpłatnych.

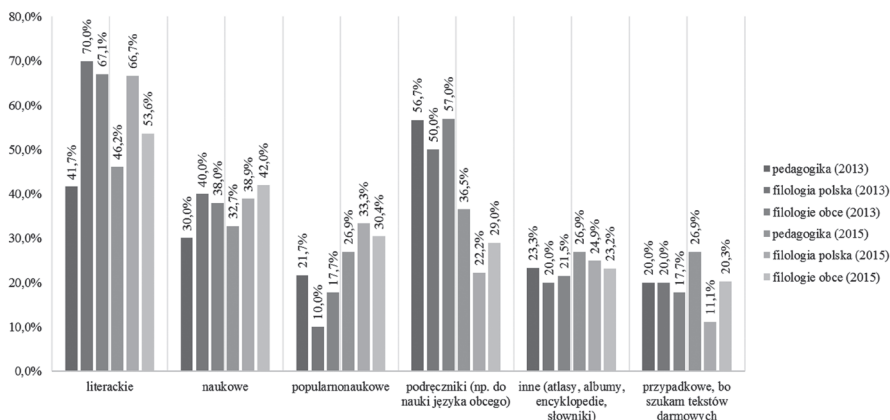
Wykres 7.

Kryteria wyboru tekstów do lektury wskazywane przez studentów wydziału.

Źródło: badania własne.

¹² Respondenci mieli możliwość wskazania trzech kryteriów.

¹³ Kategoria ta obejmuje literaturę wysokoartystyczną i literaturę popularną.

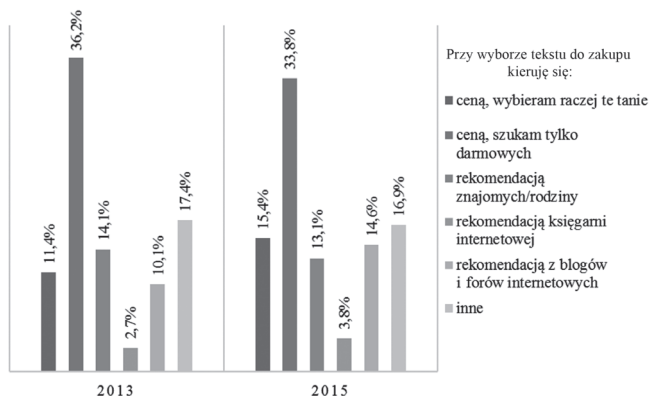

Wykres 8.

Kryteria wyboru tekstów do lektury wskazywane przez studentów poszczególnych kierunków na wydziale.

Źródło: badania własne.

W przypadku różnicowania populacji według podjętych kierunków studiów (zob. wykres 8) dostrzegalne są pewne różnice. Najsilniej spolaryzowane są dwie kategorie: studenci filologii polskiej oraz filologii obcych preferują literaturę piękną i beletrystykę (filologia polska: 2013 – 70%; 2015 – 66,7%, filologie obce: 2013 – 67,1%; 2015 – 53,6%), a także teksty naukowe (filologia polska: 2013 – 40%; 2015 – 38,9%, filologie obce: 2013 – 38%; 2015 – 42%), podczas gdy pedagodzy wybierają je znacznie rzadziej (literackie: 2013 – 41,7%; 2015 – 46,2%, naukowe: 2013 – 30%; 2015 – 32,7%). Deklaracje dotyczące podręczników i innych wydawnictw utrzymują się na podobnym poziomie.

Wykres 9.

Kryteria wyboru tekstów do zakupu wskazywane przez studentów wydziału.

Źródło: badania własne.

Gdy student decyduje się na zakup e-booka (wykres 9)¹⁴, prym wiodą wyraźnie względy finansowe: wybiera przede wszystkim pliki darmowe (2013 – 36,2%; 2015 – 33,8%). Jednak już na drugim miejscu znajduje się kryterium „inne” (2013 – 17,4%; 2015 – 16,9%), w którym badani dopisywali najczęściej wyznaczniki: „kieruję się zainteresowaniami”, „kieruję się autorem”.

W przypadku rekomendacji zdecydowanie najrzadziej pod uwagę brano były te ze stron księgarni internetowych (2013 – 2,7%; 2015 – 3,8%).

Konkluzja

Przeprowadzone badania pilotażowe, choć nie odpowiedziały w pełni na postawione pytania badawcze, pozwoliły zweryfikować wstępną wiedzę o społecznym zasięgu e-czytania, a także skonkretyzować dane i relacje między czynnikiem merytorycznym a ekonomicznym w doborze lektur w postaci cyfrowej.

Regularne e-czytelnictwo, czyli czytanie co najmniej 6–7 tytułów w roku, wciąż jeszcze wydaje się kwestią przyszłości. Andrzej Dróżdź swoje rozważania o książki w kontekście utopii technologicznej podsumowuje:

Dzisiaj trudno powiedzieć, jak długo trwać będzie okres przejściowy kodeksu drukowanego i książki poddawanej digitalizacji, gdyż nie potrafimy

¹⁴ Respondenci mieli możliwość wskazania trzech kryteriów.

powiedzieć, jak silne są uzależnienia antropologiczne, decydujące o wyborze kodeksu drukowanego. Książka papierowa wymaga określonego typu aktywności fizycznej, psychicznej, intelektualnej, społecznej. Uruchomienie książki przyciskiem wywołuje wrażenie, jakby to był odbiornik TV, włączony pilotem. W przeciwieństwie do dokumentów elektronicznych, których użytkowanie mierzone jest zegarem komputerowym, otwarcie i zamknięcie książki jest bardziej przyjazne, bo nie zostaje zarejestrowane. (Drózdź, 2009, s. 263)

Z drugiej strony jednak odnotowana w omawianych badaniach znikoma wręcz liczba wskaźników o wartości poniżej 10% świadczyć może o krzepnięciu praktyki czytania z ekranu wśród studentów kierunków humanistyczno-społecznych. Rodzi się zatem pytanie o dynamikę tego procesu, a także o stopień wzajemnych oddziaływań w grupie, czyli proces socjalizacji e-czytelniczej; taka perspektywa wydaje się interesującym materiałem do rozszerzenia obserwacji przez włączenie do niej badań jakościowych. Doprecyzowania wymaga także kwestia spontanicznej i obligatoryjnej (w tym wypadku wynikającej ze zobowiązań studenckich) lektury tekstów w postaci cyfrowej – czy któraś z tych motywacji jest dominująca?

W przypadku komunikatywności językowo-pojęciowej narzędzia badawczego pilotaż wskazał, że warto doprecyzować w formularzu ankietowym zakres terminu „e-book”, wprowadzając:

- kryterium długości tekstu – np. teksty krótkie (poniżej trzech stron/ekranów), teksty dłuższe (artykuły, fragmenty większych tekstów, rozdziały), całe książki;
- kryterium zapisu cyfrowego – tekst zapisany w jednym ze standardów e-book, np. ePub, mobi czy PDF, a tekst zeskanowany do pliku graficznego (najczęściej dużo gorszej jakości);
- kryterium dystrybucji – teksty pobierane legalnie lub nielegalnie, teksty w obiegu formalnym (księgarnie internetowe, portale czytelnicze, księgarnie wydawnictw) lub nieformalnym (materiały skanowane lub fotografowane cyfrowo na własny użytek lub udostępniane po digitalizacji innym użytkownikom za pomocą poczty elektronicznej bądź serwisów wymiany plików).

Bibliografia

- Chymkowski, R. (2010). *Wyłączeni z kultury pisma. Komentarz do badań społecznego zasięgu książki*, <http://www.bn.org.pl/download/document/1297852774.pdf> [dostęp: 18.03.2016].
- Chymkowski, R., Kopeć, J., Koryś, I., Zasacka, Z. (2017). *Stan czytelnictwa w Polsce w 2016 roku*. Warszawa: Pracownia Badań Czytelnictwa Biblioteki Narodowej.
- Drózdź, A. (2009). *Od Liber Mundi do hipertekstu. Książka w świecie utopii*. Warszawa: Biblioteka Analiz.
- Gołębiewski, Ł. (2009). *E-książka/book. Szerokopasmowa kultura*. Warszawa: Biblioteka Analiz.
- Misiak, M. (2011). Czytelnictwo. *Forum Akademickie*, nr 2, <https://prenumeruj.forumakademickie.pl/fa/2011/02/czytelnictwo/> [dostęp: 13.04.2016].
- Stachowiak, B. (2013). E-czytelnictwo studentów – wybrane konteksty. *E-mentor*, nr 1, <http://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.ekon-element-000171255059> [dostęp: 18.03.2016].

CZYTELNICTWO E-BOOKÓW WŚRÓD STUDENTÓW KIERUNKÓW HUMANISTYCZNO-SPOŁECZNYCH. KOMUNIKAT Z BADAŃ PILOTAŻOWYCH

Streszczenie: Autor poddaje analizie wyniki ankiety sondażowej dotyczącej e-czytelnictwa, przeprowadzonej wśród studentów Wydziału Humanistyczno-Społecznego Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku Białej.

Celem zaprezentowanego artykułu jest przybliżenie:

- 1) społecznego zasięgu e-książek wśród wytypowanej grupy respondentów;
- 2) preferencji i motywacji doboru lektur w spontanicznym e-czytaniu studentów;
- 3) sposobów radzenia sobie przez studentów kierunków humanistyczno-społecznych z rozwiązaniami technologicznymi umożliwiającymi czytanie z ekranu.

Słowa kluczowe: e-book, e-czytelnictwo, czytnik e-booków, studenci

E-BOOKS READING PRACTICES AMONG STUDENTS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES. INFORMATION FROM PILOT STUDIES

Summary: The author analyzes the results of an e-reading survey conducted among students of the Faculty of Humanities and Social Sciences of the University of Bielsko-Biala.

The purpose of the present article is the presentation of:

- 1) social reach of e-books among selected respondents;
- 2) preferences and motivations for spontaneous e-reading of students;
- 3) ways of dealing with technological solutions which enable screen-based reading among the students of humanities and social sciences.

Keywords: e-book, e-reading, e-reader, students